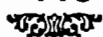

THE
VIDYABHAWAN SANSKRIT GRANTHAMALA
115

प्रथमा—

शब्द-धातु-रूपसंग्रहः

(वाराणसेय-प्रथमापरीक्षापाठ्यग्रन्थः)

सम्पादकः—

पं० रामचन्द्रश्चा व्याकरणाचार्यः

(द्वितीयं संस्करणम्)

THE
CHOWKHAMBA VIDYABHAWAN
VARANASI-1

ई० १९६७]

सर्वेऽधिकाराः प्रकाशकाधीनाः

[मू० ५० पैसा

प्राक्थन

१९६५ ई० के नवीन नियमानुसार वाराणसेय संस्कृत विश्व-विद्यालयीय प्रथमा परीक्षा के हेतु प्रस्तुत पुस्तिका लिखी गयी है।

नियमावली में जितने शब्दों तथा धातुओं का रूपज्ञान के लिये उल्लेख किया गया है उन सबके रूपों को क्रमशः सब विभक्तियों और सब लकारों में स्पष्टता के साथ दर्शाया गया है।

शब्द तथा धातु दोनों के वैकल्पिक रूप भी स्पष्टता से दर्शाए गए हैं। प्रथमा के छात्रों के लिए अत्युपयोगी पुस्तक है। रूपज्ञान-मात्र के लिये छात्र अतिरिक्त श्रम से बच सके तो संकलनकर्ता अपना श्रम सफल समझेगा।

लघुकौमुदी के सभी शब्दों तथा धातुओं के अविकल रूप जानने के लिए लेखक की 'रूपचन्द्रिका' तथा प्रकरणानुसार समस्त लघुकौमुदी के सरल सुबोध नोटस् (विवरण) जानने के लिये लेखक का 'संस्कृतव्याकरणम्' लघुकौमुदी के साथ-साथ अवश्य पढ़िए।

—रामचन्द्र झा

Library

IIAS, Shimla

S 491.25 J 559 S

00039933

73
S 491.25
J 559 S

॥ श्रीः ॥

शब्द-धातुरूप-संग्रहः

अथ शब्दरूपाणि

(१) अकारान्तः पुँलिङ्गो 'राम'शब्दः

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	
रामः	रामौ	रामाः	प्र०
रामम्	रामौ	रामान्	द्वि०
रामेण	रामाभ्याम्	रामैः	तृ०
रामाय	रामाभ्याम्	रामेभ्यः	च०
रामात्-द्	रामाभ्याम्	रामेभ्यः	पं०
रामस्य	रामयोः	रामाणाम्	ष०
रामे	रामयोः	रामेषु	स०
हे राम	हे रामौ	हे रामाः	सं०

(२) अकारान्तः पुँलिङ्गः 'सर्व' शब्दः

सर्वः	सर्वौ	सर्वे	प्र०
सर्वम्	सर्वौ	सर्वान्	द्वि०
सर्वेण	सर्वाभ्याम्	सर्वैः	तृ०
सर्वस्मै	सर्वाभ्याम्	सर्वेभ्यः	च०
सर्वस्मात्	सर्वाभ्याम्	सर्वेभ्यः	पं०
सर्वस्य	सर्वयोः	सर्वेषाम्	ष०
सर्वस्मिन्	सर्वयोः	सर्वेषु	स०
हे सर्व	हे सर्वौ	हे सर्वे	सं०

(३) इकारान्तः पुँल्लिङ्गो 'हरि' शब्दः

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	
हरिः	हरी	हरयः	प्र०
हरिम्	हरी	हरीन्	द्वि०
हरिणा	हरिभ्याम्	हरिभिः	तृ०
हरये	हरिभ्याम्	हरिभ्यः	च०
हरेः	हरिभ्याम्	हरिभ्यः	पं०
हरेः	हर्योः	हरीणाम्	ष०
हरौ	हर्योः	हरिषु	स०
हे हरे	हे हरी	हे हरयः	सं०

(४) इकारान्तः पुँल्लिङ्गः 'सखि' शब्दः

सखा	सखायौ	सखायः	प्र०
सखायम्	सखायौ	सखीन्	द्वि०
सख्या	सखिभ्याम्	सखिभिः	तृ०
सख्ये	सखिभ्याम्	सखिभ्यः	च०
सख्युः	सखिभ्याम्	सखिभ्यः	पं०
सख्युः	सख्योः	सखीनाम्	ष०
सख्यौ	सख्योः	सखिषु	स०
हे सखे	हे सखायौ	हे सखायः	सं०

(५) त्रिषु लिङ्गेषु अकारान्तः 'एक' शब्दः

('एक' शब्दः संख्यायां नित्यैकवचनान्तः)

पुँल्लिङ्गे	स्त्रीलिङ्गे	नपुंसके	
एकः	एका	एकम्	प्र०
एकम्	एकाम्	एकम्	द्वि०
एकेन	एकया	एकेन	तृ०

१. विशिष्टार्थे तु—एक-द्वि-बहुवचनान्तोऽपि । यथा—'इत्येके आचार्याः' ।
 दे० 'संस्कृतव्याकरणम्'—रामचन्द्र झा ।

नोट—त्यद्, तद्, यद्, इदम्, अदस्, एक, द्वि, युष्मद्, अस्मद्, भवत्, और
 किम् शब्दों के सम्बोधन नहीं होते । दे० 'स्युदादेः सम्बोधनं नास्ति' सि० कौ० ।

एकस्मै	एकस्यै	एकस्मै	च०
एकस्मात्	एकस्याः	एकस्मात्	पं०
एकस्य	एकस्याः	एकस्य	प०
एकस्मिन्	एकस्याम्	एकस्मिन्	स०

(६) त्रिषु लिङ्गेषु नित्यं द्विवचनान्तो 'द्वि' शब्दः

पुंलिङ्गे	स्त्रीलिङ्गे	नपुंसके (स्त्रीलिङ्गवत्)	
द्वौ	द्वे	द्वे	प्र०
द्वौ	द्वे	द्वे	द्वि०
द्वाभ्याम्	द्वाभ्याम्	द्वाभ्याम्	तृ०
द्वाभ्याम्	द्वाभ्याम्	द्वाभ्याम्	च०
द्वाभ्याम्	द्वाभ्याम्	द्वाभ्याम्	पं०
द्वयोः	द्वयोः	द्वयोः	ष०
द्वयोः	द्वयोः	द्वयोः	स०

(७) त्रिषु लिङ्गेषु नित्यं बहुवचनान्तः 'त्रि' शब्दः

पुंलिङ्गे	स्त्रीलिङ्गे	नपुंसके	
त्रयः	तिस्रः	त्रीणि	प्र०
त्रीन्	तिस्रः	त्रीणि	द्वि०
त्रिभिः	तिसृभिः	त्रिभिः	तृ०
त्रिभ्यः	तिसृभ्यः	त्रिभ्यः	च०
त्रिभ्यः	तिसृभ्यः	त्रिभ्यः	पं०
त्रयाणाम्	तिसृणाम्	त्रयाणाम्	ष०
त्रिषु	तिसृषु	त्रिषु	स०

(८) त्रिषु लिङ्गेषु नित्यं बहुवचनान्तः 'चतुर्' शब्दः

पुंलिङ्गे	स्त्रीलिङ्गे	नपुंसके	
चत्वारः	चतस्रः	चत्वारि	प्र०
चतुरः	चरस्रः	चत्वारि	द्वि०
चतुर्भिः	चतसृभिः	चतुर्भिः	तृ०
चतुर्भ्यः	चतसृभ्यः	चतुर्भ्यः	च०
चतुर्भ्यः	चतसृभ्यः	चतुर्भ्यः	पं०
चतुर्णाम्	चतसृणाम्	चतुर्णाम्	ष०
चतुर्षु	चतसृषु	चतुर्षु	स०

त्रिषु लिङ्गेषु समानाः नित्यं बहुवचनान्ताः संख्यावाचकशब्दाः—

(९) 'पञ्चन्' शब्दः (१०) 'षट्' शब्दः

पञ्च	षट्-षट्	प्र०
पञ्च	षट्-षट्	द्वि०
पञ्चभिः	षट्भिः	तृ०
पञ्चभ्यः	षट्भ्यः	च०
पञ्चभ्यः	षट्भ्यः	पं०
पञ्चानाम्	षण्णाम्	ष०
पञ्चसु	षट्सु-षट्सु	स०
हे पञ्च	हे षट्	सं०

(११) 'सप्तन्' शब्दः (१२) 'अष्टन्' शब्दः

सप्त	अष्टौ-अष्ट	प्र०
सप्त	अष्टौ-अष्ट	द्वि०
सप्तभिः	अष्टाभ्यः-अष्टभ्यः	तृ०
सप्तभ्यः	अष्टाभ्यः-अष्टभ्यः	च०
सप्तभ्यः	अष्टाभ्यः-अष्टभ्यः	पं०
सप्तानाम्	अष्टानाम्	ष०
सप्तसु	अष्टासु-अष्टसु	स०
हे सप्त	हे अष्टौ-हे अष्ट	सं०

(१३) 'नवन्' शब्दः (१४) 'दशन्' शब्दः

नव	दश	प्र०
नव	दश	द्वि०
नवभिः	दशभिः	तृ०
नवभ्यः	दशभ्यः	च०
नवभ्यः	दशभ्यः	पं०
नवानाम्	दशानाम्	ष०
नवसु	दशसु	स०
हे नव	हे दश	सं०

(१५) ऋकारान्तः पुंलिङ्गः 'पितृ' शब्दः

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	
पिता	पितरौ	पितरः	प्र०
पितरम्	पितरौ	पितॄन्	द्वि०
पित्रा	पितृभ्याम्	पितृभिः	तृ०
पित्रे	पितृभ्याम्	पितृभ्यः	च०
पितुः	पितृभ्याम्	पितृभ्यः	पं०
पितुः	पित्रोः	पितॄणाम्	ष०
पितरि	पित्रोः	पितॄषु	स०
हे पितः	हे पितरौ	हे पितरः	सं०

(१६) 'गो' शब्दः (लक्षदृष्ट्या खिया पुंसि गौलिङ्गं चिह्नशेफसोः । —अमर ।

बैल, सॉढ़-वाची गोशब्द पुंलिङ्ग तथा गाय, बलिया-वाची स्त्रीलिङ्ग होता है ।)

गौः	गावौ	गावः	प्र०
गाम्	गावौ	गाः	द्वि०
गवा	गोभ्याम्	गोभिः	तृ०
गवे	गोभ्याम्	गोभ्यः	च०
गोः	गोभ्याम्	गोभ्यः	पं०
गोः	गवोः	गवाम्	ष०
गवि	गवोः	गवेषु	स०
हे गौः	हे गावौ	हे गावः	सं०

(१७) आकारान्तः स्त्रीलिङ्गो 'रमा' शब्दः

रमा	रमे	रमाः	प्र०
रमाम्	रमे	रमाः	द्वि०
रमया	रमाभ्याम्	रमाभिः	तृ०
रमायै	रमाभ्याम्	रमाभ्यः	च०
रमायाः	रमाभ्याम्	रमाभ्यः	पं०
रमायाः	रमयोः	रमाणाम्	ष०
रमायाम्	रमयोः	रमासु	स०
हे रमे	रमे	हे रमाः	सं०

(१८) ईकारान्तः स्त्रीलिङ्गो 'मति' शब्दः

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	
मतिः	मती	मतयः	प्र०
मतिम्	मती	मतीः	द्वि०
मत्या	मतिभ्याम्	मतिभिः	तृ०
मत्यै-मतये	मतिभ्याम्	मतिभ्यः	च०
मत्याः-मतेः	मतिभ्याम्	मतिभ्यः	पं०
मत्याः-मतेः	मत्योः	मतीनाम्	प०
मत्याम्-मतौ	मत्योः	मतिषु	स०
हे मते	हे मती	हे मतयः	सं०

(१९) ईकारान्तः स्त्रीलिङ्गो 'नदी' शब्दः

नदी	नद्यौ	नद्यः	प्र०
नदीम्	नद्यौ	नदीः	द्वि०
नद्या	नदीभ्याम्	नदीभिः	तृ०
नद्यै	नदीभ्याम्	नदीभ्यः	च०
नद्याः	नदीभ्याम्	नदीभ्यः	पं०
नद्याः	नद्योः	नदीनाम्	प०
नद्याम्	नद्योः	नदीषु	स०
हे नदि	हे नद्यौ	हे नद्यः	सं०

(२०) ईकारान्तः स्त्रीलिङ्गः 'स्त्री' शब्दः

स्त्री	स्त्रियौ	स्त्रियः	प्र०
स्त्रियम्-स्त्रीम्	स्त्रियौ	स्त्रियः-स्त्रीः	द्वि०
स्त्रिया	स्त्रिभ्याम्	स्त्रीभिः	तृ०
स्त्रियै	स्त्रिभ्याम्	स्त्रीभ्यः	च०
स्त्रियाः	स्त्रीभ्याम्	स्त्रीभ्यः	पं०
स्त्रियाः	स्त्रियोः	स्त्रीणाम्	प०
स्त्रियाम्	स्त्रियोः	स्त्रीषु	स०
हे स्त्रि	हे स्त्रियौ	हे स्त्रियः	सं०

(२१) अकारान्तो नपुंसकलिङ्गो 'ज्ञान' शब्दः

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	
ज्ञानम्	ज्ञाने	ज्ञानानि	प्र०
ज्ञानम्	ज्ञाने	ज्ञानानि	द्वि०
ज्ञानेन	ज्ञानाभ्याम्	ज्ञानैः	तृ०
ज्ञानाय	ज्ञानाभ्याम्	ज्ञानेभ्यः	च०
ज्ञानात्-द्	ज्ञानाभ्याम्	ज्ञानेभ्यः	पं०
ज्ञानस्य	ज्ञानयोः	ज्ञानानाम्	ष०
ज्ञाने	ज्ञानयोः	ज्ञानेषु	स०
हे ज्ञान	हे ज्ञाने	हे ज्ञानानि	सं०

(२२) इकारान्तो नपुंसकलिङ्गो 'वारि' शब्दः

वारि	वारिणी	वारीणि	प्र०
वारि	वारिणी	वारीणि	द्वि०
वारिणा	वारिभ्याम्	वारिभिः	तृ०
वारिणे	वारिभ्याम्	वारिभ्यः	च०
वारिणः	वारिभ्याम्	वारिभ्यः	पं०
वारिणः	वारिणोः	वारीणाम्	ष०
वारिणि	वारिणोः	वारिषु	स०
हे वारे-हे वारि	हे वारिणी	हे वारीणि	सं०

(२३) इकारान्तो नपुंसकलिङ्गो 'दधि' शब्दः

दधि	दधिनी	दधीनि	प्र०
दधि	दधिनी	दधीनि	द्वि०
दध्ना	दधिभ्याम्	दधिभिः	तृ०
दध्ने	दधिभ्याम्	दधिभ्यः	च०
दध्नः	दधिभ्याम्	दधिभ्यः	पं०
दध्नः	दध्नोः	दध्नाम्	ष०
दध्नि-दधनि	दध्नोः	दधिषु	स०
हे दधे-हे दधि	हे दधिनी	हे दधीनि	सं०

(२४) उकारान्तो नपुंसकलिङ्गो 'मधु' शब्दः

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	
मधु	मधुनी	मधूनि	प्र०
मधु	मधुनी	मधूनि	द्वि०
मधुना	मधुभ्याम्	मधुभिः	तृ०
मधुने	मधुभ्याम्	मधुभ्यः	च०
मधुनः	मधुभ्याम्	मधुभ्यः	पं०
मधुनः	मधुनोः	मधूनाम्	प०
मधुनि	मधुनोः	मधुषु	स०
हे मधो—हे मधु	हे मधुनी	हे मधूनि	सं०

(२५) चकारान्तः स्त्रीलिङ्गो 'वाच्' शब्दः

वाक्-ग्	वाचौ	वाचः	प्र०
वाचम्	वाचौ	वाचः	द्वि०
वाचा	वाग्भ्याम्	वाग्भिः	तृ०
वाचे	वाग्भ्याम्	वाग्भ्यः	च०
वाचः	वाग्भ्याम्	वाग्भ्यः	पं०
वाचः	वाचोः	वाचाम्	प०
वाचि	वाचोः	वाक्षु	स०
हे वाक्-ग्	हे वाचौ	हे वाचः	सं०

(२६) त्रिषु लिङ्गेषु मकारान्तः 'किम्' शब्दः

	कौ	के	
कः	कौ	के	प्र०
कम्	कौ	कान्	द्वि०
केन	काभ्याम्	कैः	तृ०
कस्मै	काभ्याम्	केभ्यः	च०
कस्मान्	काभ्याम्	केभ्यः	प०
कस्य	कयोः	केषाम्	प०
कस्मिन्	कयोः	केषु	स०

पुंलिङ्गे—

स्त्रीलिङ्गे—

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	
का	के	काः	प्र०
काम्	के	काः	द्वि०
कया	काभ्याम्	काभिः	तृ०
कस्यै	काभ्याम्	काभ्यः	च०
कस्याः	काभ्याम्	काभ्यः	प०
कस्याः	कयोः	कासाम्	प०
कस्याम्	कयोः	कासु	स०

नपुंसके—

किम्	के	कानि	प्र०
किम्	के	कानि	द्वि०
केन	काभ्याम्	कैः	तृ०
कस्मै	काभ्याम्	केभ्यः	च०
कस्मात्	काभ्याम्	केभ्यः	प०
कस्य	कयोः	केषाम्	प०
कस्मिन्	कयोः	केषु	स०

(२७) त्रिषु लिङ्गेषु मकारान्तः 'इदम्' शब्दः

पुंलिङ्गे—

अयम्	इमौ	इमे	प्र०
इमम्	इमौ	इमान्	द्वि०
अनेन	आभ्याम्	एभिः	तृ०
अस्मै	आभ्याम्	एभ्यः	च०
अस्मात्	आभ्याम्	एभ्यः	प०
अस्य	अनयोः	एषाम्	प०
अस्मिन्	अनयोः	एषु	स०

स्त्रीलिङ्गे—

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	
इयम्	इमे	इमाः	प्र०
इमाम्	इमे	इमाः	द्वि०
अनया	आभ्याम्	आभिः	तृ०
अस्यै	आभ्याम्	आभ्यः	च०
अस्याः	आभ्याम्	आभ्यः	पं०
अस्याः	अनयोः	आसाम्	प०
अस्याम्	अनयोः	आसु	स०

नपुंसके—

इदम्	इमे	इमानि	प्र०
इदम्	इमे	इमानि	द्वि०
अनेन	आभ्याम्	एभिः	तृ०
अस्मै	आभ्याम्	एभ्यः	च०
अस्मात्	आभ्याम्	एभ्यः	पं०
अस्य	अनयोः	एषाम्	प०
अस्मिन्	अनयोः	एषु	स०

(२८) त्रिषु लिङ्गेषु दकारान्तः 'तद्' शब्दः

पुंलिङ्गे—

सः	तौ	ते	प्र०
तम्	तौ	तान्	द्वि०
तेन	ताभ्याम्	तैः	तृ०
तस्मै	ताभ्याम्	तेभ्यः	च०
तस्मात्	ताभ्याम्	तेभ्यः	पं०
तस्य	तयोः	तेषाम्	प०
तस्मिन्	तयोः	तेषु	स०

स्त्रीलिङ्गे—

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	
सा	ते	ताः	प्र०
ताम्	ते	ताः	द्वि०
तया	ताभ्याम्	ताभिः	तृ०
तस्यै	ताभ्याम्	ताभ्यः	च०
तस्याः	ताभ्याम्	ताभ्यः	पं०
तस्याः	तयोः	तासाम्	ष०
तस्याम्	तयोः	तासु	स०

नपुंसके—

तत्	ते	तानि	प्र०
तत्	ते	तानि	द्वि०
तेन	ताभ्याम्	तैः	तृ०
तस्मै	ताभ्याम्	तेभ्यः	च०
तस्मात्	ताभ्याम्	तेभ्यः	पं०
तस्य	तयोः	तेषाम्	ष०
तस्मिन्	तयोः	तेषु	स०

त्रिषु लिङ्गेषु दकारान्तः 'यद्' शब्दः

पुंलिङ्गे—

यः	यौ	ये	प्र०
यम्	यौ	यान्	द्वि०
येन	याभ्याम्	यैः	तृ०
यस्मै	याभ्याम्	येभ्यः	च०
यस्मात्	याभ्याम्	येभ्यः	पं०
यस्य	ययोः	येषाम्	ष०
यस्मिन्	ययोः	येषु	स०

त्रिलिङ्गे—

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	
या	ये	याः	प्र०
याम्	ये	याः	द्वि०
यया	याभ्याम्	याभिः	तृ०
यस्यै	याभ्याम्	याभ्यः	च०
यस्याः	याभ्याम्	याभ्यः	पं०
यस्याः	ययोः	यासाम्	प०
यस्याम्	ययोः	यासु	स०

नपुंसके—

यत्	ये	यानि	प्र०
यत्	ये	यानि	द्वि०
येन	याभ्याम्	यैः	तृ०
यस्मै	याभ्याम्	येभ्यः	च०
यस्मात्	याभ्याम्	येभ्यः	पं०
यस्य	ययोः	येषाम्	प०
यस्मिन्	ययोः	येषु	स०

(२९) नान्तः पुँल्लिङ्गो 'राजन्' शब्दः

राजा	राजानौ	राजानः	प्र०
राजानम्	राजानौ	राज्ञः	द्वि०
राज्ञा	राजभ्याम्	राजभिः	तृ०
राज्ञे	राजभ्याम्	राजभ्यः	च०
राज्ञः	राजभ्याम्	राजभ्यः	पं०
राज्ञः	राज्ञोः	राज्ञाम्	प०
राज्ञि-राजनि	राज्ञोः	राजसु	स०
हे राजन्	हे राजानौ	हे राजानः	स०

(३०) त्रिषु लिङ्गेषु समानो दकारान्तः 'युष्मद्' शब्दः

त्वम्	युवाम्	यूयम्	प्र०
त्वाम् (त्वा)	युवाम् (वाम्)	युष्मान् (वः)	द्वि०
त्वया	युवाभ्याम्	युष्माभिः	तृ०
तुभ्यम् (ते)	युवाभ्याम् (वाम्)	युष्मभ्यम् (वः)	च०
त्वत्	युवाभ्याम्	युष्मत्	पं०
तव (ते)	युवयोः (वाम्)	युष्माकम् (वः)	ष०
त्वयि	युवयोः	युष्मासु	स०

(३१) त्रिषु लिङ्गेषु समानो दकारान्तः 'अस्मद्' शब्दः

अहम्	आवाम्	वयम्	प्र०
माम् (मा)	आवाम् (नौ)	अस्मान् (नः)	द्वि०
मया	आवाभ्याम्	अस्माभिः	तृ०
मह्यम् (मे)	आवाभ्याम् (नौ)	अस्मभ्यम् (नः)	च०
मत्	आवाभ्याम्	अस्मत्	पं०
मम (मे)	आवयोः (नौ)	अस्माकम् (नः)	ष०
मयि	आवयोः	अस्मासु	स०

(३२) पान्तो नपुंसकलिङ्गो 'धनुष्' शब्दः

धनुः	धनुषी	धनूषि	प्र०
धनुः	धनुषी	धनूषि	द्वि०
धनुषा	धनुर्भ्याम्	धनुर्भिः	तृ०
धनुषे	धनुर्भ्याम्	धनुर्भ्यः	च०
धनुषः	धनुर्भ्याम्	धनुर्भ्यः	पं०
धनुषः	धनुषोः	धनुषाम्	ष०
धनुषि	धनुषोः	धनुषु-धनुःषु	स०
हे धनुः	हे, धनुषी	हे धनूषि	सं०

अथ धातु-रूपाणि

(१) 'भू' सत्तायाम् (होना) अकर्मक सेट् परस्मैपदी

लट्

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	
भवति	भवतः	भवन्ति	प्र०
भवसि	भवथः	भवथ	म०
भवामि	भवावः	भवामः	उ०

लिट्

बभूव	बभूवतुः	बभूवुः	प्र०
बभूवथि	बभूवथुः	बभूव	म०
बभूव	बभूविव	बभूविम	उ०

लुट्

भविता	भवितारौ	भवितारः	प्र०
भवितासि	भवितास्थः	भवितास्थ	म०
भवितास्मि	भवितास्वः	भवितास्मः	उ०

लृट्

भविष्यसि	भविष्यतः	भविष्यन्ति	प्र०
भविष्यसि	भविष्यथः	भविष्यथ	म०
भविष्यामि	भविष्यावः	भविष्यामः	उ०

लोट्

भवतु-भवतात्	भवताम्	भवन्तु	प्र०
भव-भवतात्	भवतम्	भवत	म०
भवानि	भवाव	भवाम	उ०

लङ्

अभवत्	अभवताम्	अभवन्	प्र०
अभवः	अभवतम्	अभवत	म०
अभवम्	अभवाव	अभवाम	उ०

विधिलिङ्

भवेत्	भवेताम्	भवेयुः	प्र०
भवेः	भवेतम्	भवेत	म०
भवेयम्	भवेव	भवेम	उ०

आशीलिङ्

भूयात्	भूयास्ताम्	भूयासुः	प्र०
भूयाः	भूयास्तम्	भूयास्त	म०
भूयासम्	भूयास्व	भूयास्म	उ०

लुङ्

अभूत्	अभूताम्	अभूवन्	प्र०
अभूः	अभूतम्	अभूत	म०
अभूवम्	अभूव	अभूम	उ०

लृङ्

अभविष्यत्	अभविष्यताम्	अभविष्यन्	प्र०
अभविष्यः	अभविष्यतम्	अभविष्यत	म०
अभविष्यम्	अभविष्याव	अभविष्याम	उ०

(२) गम् (गम्ल) गतौ (जाना) सक०, अनिट्, पर०

लट्

गच्छति	गच्छतः	गच्छन्ति	प्र०
गच्छसि	गच्छथः	गच्छथ	म०
गच्छामि	गच्छावः	गच्छामः	उ०

लिट्

जगाम	जग्मतुः	जग्मुः	प्र०
जगमिथ-जगन्थ	जग्मथुः	जग्म	म०
जगाम-जगम	जग्मिव	जग्मिम	उ०

लुट्

गन्ता	गन्तारौ	गन्तारः	प्र०
गन्तासि	गन्तास्थः	गन्तास्थ	म०
गन्तास्मि	गन्तास्वः	गन्तास्मः	उ०

लृट्

गमिष्यति	गमिष्यतः	गमिष्यन्ति	प्र०
गमिष्यसि	गमिष्यथः	गमिष्यथ	म०
गमिष्यामि	गमिष्यावः	गमिष्यामः	उ०

लोट्

गच्छतु-तात्	गच्छताम्	गच्छन्तु	प्र०
गच्छ-तात्	गच्छतम्	गच्छत	म०
गच्छानि	गच्छाव	गच्छाम	उ०

लङ्

अगच्छत्	अगच्छताम्	अगच्छन्	प्र०
अगच्छः	अगच्छतम्	अगच्छत	म०
अगच्छम्	अगच्छाव	अगच्छाम	उ०

वि० लिङ्

गच्छेत्	गच्छेताम्	गच्छेयुः	प्र०
गच्छेः	गच्छेतम्	गच्छेत	म०
गच्छेयम्	गच्छेव	गच्छेम	उ०

लिङ्० आ

गम्यात्	गम्यास्ताम्	गम्यासुः	प्र०
गम्याः	गम्यास्तम्	गम्यास्त	म०
गम्यासम्	गम्यास्व	गम्यास्म	उ०

लुङ्

अगमत्	अगमताम्	अगमन्	प्र०
अगमः	अगमतम्	अगमत	म०
अगमम्	अगमाव	अगमाम	उ०

लृङ्

अगमिष्यत्	अगमिष्यताम्	अगमिष्यन्	प्र०
अगमिष्यः	अगमिष्यतम्	अगमिष्यत	म०
अगमिष्यम्	अगमिष्याव	अगमिष्याम	उ०

(३) पा पाने (पीना) सक०, अनि०, पर०

लट्

पिबति	पिबतः	पिबन्ति	प्र०
पिबसि	पिबथः	पिबथ	म०
पिबामि	पिबावः	पिबामः	उ०

लिट्

पपौ	पपतुः	पपुः	प्र०
पपिथ-पपाथ	पपथुः	पप	म०
पपौ	पपिव	पपिम	उ०

लुट्

पाता	पातारौ	पातारः	प्र०
पातासि	पातास्थः	पातास्थ	म०
पातास्मि	पातास्वः	पातास्मः	उ०

लृट्

पास्यति	पास्यतः	पास्यन्ति	प्र०
पास्यसि	पास्यथः	पास्यथ	म०
पास्यामि	पास्यावः	पास्यामः	उ०

लोट्

पिबतु-पिबतात्	पिबताम्	पिबन्तु	प्र०
पिब-पिबतात्	पिबतम्	पिबत	म०
पिबानि	पिबाव	पिबाम	उ०

लङ्

अपिबत्	अपिबताम्	अपिबन्	प्र०
अपिबः	अपिबतम्	अपिबत	म०
अपिबम्	अपिबाव	अपिबाम	उ०

वि० लिङ्

पिबेत्	पिबेताम्	पिबेयुः	प्र०
पिबेः	पिबेतम्	पिबेत	म०
पिबेयम्	पिबेव	पिबेम	उ०

आ० लिङ्

पेयात्	पेयास्ताम्	पेयासुः	प्र०
पेयाः	पेयास्तम्	पेयास्त	म०
पेयासम्	पेयास्व	पेयास्म	उ०

लुङ्

अपात्	अपाताम्	अपुः	प्र०
अपाः	अपातम्	अपात	म०
अपाम्	अपाव	अपाम	उ०

लृङ्

अपास्यत्	अपास्यताम्	अपास्यन्	प्र०
अपास्यः	अपास्यतम्	अपास्यत	म०
अपास्यम्	अपास्याव	अपास्याम	उ०

(४) स्था (घ्रा) गतिनिवृत्तौ (गति की निवृत्ति अर्थ में)

लट्

तिष्ठति	तिष्ठतः	तिष्ठन्ति	प्र०
तिष्ठसि	तिष्ठथः	तिष्ठथ	म०
तिष्ठामि	तिष्ठावः	तिष्ठामः	उ०

लिट्

तस्थौ	तस्थतुः	तस्थुः	प्र०
तस्थिथ	तस्थथुः	तस्थ	म०
तस्थौ	तस्थिव	तस्थिम	उ०

लुट्

स्थाता	स्थातारौ	स्थातारः	प्र०
स्थातासि	स्थातास्थः	स्थातास्थ	म०
स्थातास्मि	स्थातास्वः	स्थातास्मः	उ०

लृट्

स्थास्यति	स्थास्यतः	स्थास्यन्ति	प्र०
स्थास्यसि	स्थास्यथः	स्थास्यथ	म०
स्थास्यामि	स्थास्यावः	स्थास्यामः	उ०

लोट्

तिष्ठतु-तात्	तिष्ठताम्	तिष्ठन्तु	प्र०
तिष्ठ-तात्	तिष्ठतम्	तिष्ठत	म०
तिष्ठानि	तिष्ठाव	तिष्ठाम	उ०

लङ्

अतिष्ठत्	अतिष्ठताम्	अतिष्ठन्	प्र०
अतिष्ठः	अतिष्ठतम्	अतिष्ठत	म०
अतिष्ठम्	अतिष्ठाव	अतिष्ठाम	उ०

वि० लिङ्

तिष्ठेत्	तिष्ठेताम्	तिष्ठेयुः	प्र०
तिष्ठेः	तिष्ठेतम्	तिष्ठेत	म०
तिष्ठेयम्	तिष्ठेव	तिष्ठेम	उ०

आ० लिङ्

स्थेयात्	स्थेयास्ताम्	स्थेयासुः	प्र०
स्थेयाः	स्थेयास्तम्	स्थेयास्त	म०
स्थेयासम्	स्थेयास्व	स्थेयास्म	उ०

लुङ्

अस्थात्	अस्थाताम्	अस्थुः	प्र०
अस्थाः	अस्थातम्	अस्थात	म०
अस्थाम्	अस्थाव	अस्थाम	उ०

लृङ्

अस्थास्यत्	अस्थास्यताम्	अस्थास्यन्	प्र०
अस्थास्यः	अस्थास्यतम्	अस्थास्यत	म०
अस्थास्यम्	अस्थास्याव	अस्थास्याम	उ०

(५) श्रु श्रवणे (सुनना) सकर्मक, अनिट्, परस्मैपदी

लट्

शृणोति	शृणुतः	शृण्वन्ति	प्र०
शृणोषि	शृणुथः	शृणुथ	म०
शृणोमि	शृणुवः शृण्वः	शृणुमः शृण्वः	उ०

लिट्

शुश्राव	शुश्रुवतुः	शुश्रुवुः	प्र०
शुश्रोथ	शुश्रुवथुः	शुश्रुव	म०
शुश्राव-शुश्रव	शुश्रुव	शुश्रुम	उ०

लुट्

श्रोता	श्रोतारौ	श्रोतारः	प्र०
श्रोतासि	श्रोतास्थः	श्रोतास्थ	म०
श्रोतास्मि	श्रोतास्वः	श्रोतास्मः	उ०

लृट्

श्रोष्यति	श्रोष्यतः	श्रोष्यन्ति	प्र०
श्रोष्यसि	श्रोष्यथः	श्रोष्यथ	उ०
श्रोष्यामि	श्रोष्यावः	श्रोष्यामः	उ०

लोट्

शृणोतु-शृणुतात्	शृणुताम्	शृण्वन्तु	प्र०
शृणु-शृणुतात्	शृणुतम्	शृणुत	म०
शृण्वानि	शृणवाव	शृणवाम	उ०

लङ्

अशृणोत्	अशृणुताम्	अशृण्वन्	प्र०
अशृणोः	अशृणुतम्	अशृणुत	म०
अशृणवम्	अशृणुव-अशृण्व	अशृणुम-अशृणम	उ०

वि० लिङ्

शृणुयात्	शृणुयाताम्	शृणुयुः	प्र०
शृणुयाः	शृणुयातम्	शृणुयात	म०
शृणुयाम्	शृणुयाव	शृणुयाम	उ०

आ० लिङ्

श्रूयात्	श्रूयास्ताम्	श्रूयासुः	प्र०
श्रूयाः	श्रूयास्तम्	श्रूयास्त	म०
श्रूयासम्	श्रूयास्व	श्रूयास्म	उ०

लुङ्

अश्रौषीत्	अश्रौषाम्	अश्रौषुः	प्र०
अश्रौषीः	अश्रौषम्	अश्रौष्त	म०
अश्रौषम्	अश्रौष्व	अश्रौष्म	उ०

लृङ्

अश्रोष्यत्	अश्रोष्यताम्	अश्रोष्यन्	प्र०
अश्रोष्यः	अश्रोष्यतम्	अश्रोष्यत	म०
अश्रोष्यम्	अश्रोष्याव	अश्रोष्याम	उ०

(६) खाद् (खाट्) भक्षणो (भोजन करना) सं०, सेट्, प०

लट्

खादति	खादतः	खादन्ति	प्र०
खादसि	खादथः	खादथ	म०
खादामि	खादावः	खादामः	उ०

लिट्

चखाद्	चखदतुः	चखदुः	प्र०
चखदित्थ	चखदथुः	चखद	म०
चखाद्	चखदिव	चखदिम	उ०

लुट्

खादिता	खादितारौ	खादितारः	प्र०
खादितासि	खादितास्थः	खादितास्थ	म०
खादितास्मि	खादितास्वः	खादितास्मः	उ०

लट्

खादिष्यति	खादिष्यतः	खादिष्यन्ति	प्र०
खादिष्यसि	खादिष्यथः	खादिष्यथ	म०
खादिष्यामि	खादिष्यावः	खादिष्यामः	उ०

लोट्

खादतु-तात्	खादताम्	खादन्तु	प्र०
खाद-तात्	खादतम्	खादत	म०
खादानि	खादाव	खादाम	उ०

लङ्

अखादत्	अखादताम्	अखादन्	प्र०
अखादः	अखादतम्	अखादत	म०
अखादम्	अखादाव	अखादाम	उ०

वि० लिङ्

खादेत्	खादेताम्	खादेयुः	प्र०
खादेः	खादेतम्	खादेत	म०
खादेयम्	खादेव	खादेम	उ०

आ० लिङ्

खाद्यात्	खाद्यास्ताम्	खाद्यासुः	प्र०
खाद्याः	खाद्यास्तम्	खाद्यास्त	म०
खाद्यासम्	खाद्यास्व	खाद्यास्म	उ०

लुङ्

अखादीत्	अखादिष्टाम्	अखादिषुः	प्र०
अखादीः	अखादिष्टम्	अखादिष्ट	म०
अखादिषम्	अखादिष्व	अखादिष्म	उ०

लृङ्

अखादिष्यत्	अखादिष्यताम्	अखादिष्यन्	प्र०
अखादिष्यः	अखादिष्यतम्	अखादिष्यत	म०
अखादिष्यम्	अखादिष्याव	अखादिष्याम	उ०

(७) एध वृद्धौ (वढ़ना) अकर्मक, सेट् , आत्मनेपदी

लट्

एधते	एधेते	एधन्ते	प्र०
एधसे	एधेथे	एधध्वे	म०
एधे	एधावहे	एधामहे	उ०

लिट्

एधाञ्चक्रे	एधाञ्चक्राते	एधाञ्चक्रिरे	प्र०
एधाञ्चकृपे	एधाञ्चक्राथे	एधाञ्चकृध्वे	म०
एधाञ्चक्रे	एधाञ्चकृवहे	एधाञ्चकृमहे	उ०

एवम्—‘एधामास’ ‘एधाम्बभूव’ इत्यादि ।

लुट्

एधिता	एधितारौ	एधितारः	प्र०
एधितासे	एधितासाथे	एधिताध्वे	म०
एधिताहे	एधितास्वहे	एधितास्महे	उ०

लृट्

एधिष्यते	एधिष्येते	एधिष्यन्ते	प्र०
एधिष्यसे	एधिष्येथे	एधिष्यध्वे	म०
एधिष्ये	एधिष्यावहे	एधिष्यामहे	उ०

लोट्

एधताम्	एधेताम्	एधन्ताम्	प्र०
एधस्व	एधेथाम्	एधध्वम्	म०
एधै	एधावहै	एधामहै	उ०

लङ्

ऐधत	ऐधेताम्	ऐधन्त	प्र०
ऐधथाः	ऐधेथाम्	ऐधध्वम्	म०
ऐधे	ऐधावहि	ऐधामहि	उ०

वि० लिङ्

एधेत	एधेयाताम्	एधेरन्	प्र०
एधेथाः	एधेयाथाम्	एधेध्वम्	म०
एधेय	एधेवहि	एधेमहि	उ०

आ० लिङ्

एधिषीष्ट	एधिषीयास्ताम्	एधिषीरन्	प्र०
एधिषीष्टाः	एधिषीयास्थाम्	एधिषीध्वम्	म०
एधिषीय	एधिषीवहि	एधिषीमहि	उ०

लुङ्

ऐधिष्ट	ऐधिषाताम्	ऐधिषत	प्र०
ऐधिष्टाः	ऐधिषाथाम्	ऐधिढ्वम्	म०
ऐधिषि	ऐधिष्वहि	ऐधिष्महि	उ०

लृङ्

ऐधिष्यत	ऐधिष्येताम्	ऐधिष्यन्त	प्र०
ऐधिष्यथाः	ऐधिष्येथाम्	ऐधिष्यध्वम्	म०
ऐधिष्ये	ऐधिष्यावहि	ऐधिष्यामहि	उ०

(८) पच् (डुपचप्) पाके (पकाना) द्विक०, अनि०, उभय०

लट्

पचति	पचतः	पचन्ति	प्र०
पचसि	पचथः	पचथ	म०
पचामि	पचावः	पचामः	उ०

लिट्

पपाच	पेचतुः	पेचुः	प्र०
पेचिथ-पपक्थ	पेचथुः	पेच	म०
पपाच-पपच	पेचिव	पेचिम	उ०

लुट्

पक्ता	पक्तारौ	पक्तारः	प्र०
पक्तासि	पक्तास्थः	पक्तास्थ	म०
पक्तास्मि	पक्तास्वः	पक्तास्मः	उ०

लृट्

पद्यति	पद्यतः	पद्यन्ति	प्र०
पद्यसि	पद्यथः	पद्यथ	म०
पद्यामि	पद्यावः	पद्यामः	उ०

लोट्

पचतु-पचतात्	पचताम्	पचन्तु	प्र०
पच-पचतात्	पचतम्	पचत	म०
पचानि	पचाव	पचाम	उ०

लङ्

अपचत्	अपचताम्	अपचन्	प्र०
अपचः	अपचतम्	अपचत	म०
अपचम्	अपचाव	अपचाम	उ०

त्रि० लिङ्

पचेत्	पचेताम्	पचेयुः	प्र०
पचेः	पचेतम्	पचेत	म०
पचेयम्	पचेव	पचेम	उ०

आ० लिङ्

पच्यात्	पच्यास्ताम्	पच्यासुः	प्र०
पच्याः	पच्यास्तम्	पच्यास्त	म०
पच्यासम्	पच्यास्व	पच्यास्म	उ०

लुङ्

अपाक्षीत्	अपाक्ताम्	अपाक्षुः	प्र०
अपाक्षीः	अपाक्तम्	अपाक्त	म०
अपाक्षम्	अपाक्ष्व	अपाक्ष्म	उ०

लृङ्

अपद्यत्	अपद्यताम्	अपद्यन्	प्र०
अपद्यः	अपद्यतम्	अपद्यत	म०
अपद्यम्	अपद्याव	अपद्याम	उ०

आत्मनेपदपक्षे—

लट्

पचते	पचेते	पचन्ते	प्र०
पचसे	पचेथे	पचध्वे	म०
पचे	पचावहे	पचामहे	उ०

लिट्

पेचे	पेचाते	पेचिरे	प्र०
पेचिपे	पेचाथे	पेचिध्वे	म०
पेचे	पेचिवहे	पेचिमहे	उ०

लुट्

पक्ता	पक्तारौ	पक्तारः	प्र०
पक्तासे	पक्तासाथे	पक्ताध्वे	म०
पक्ताहे	पक्तास्वहे	पक्तास्महे	उ०

लृट्

पद्यते	पद्येते	पद्यन्ते	प्र०
पद्यसे	पद्येथे	पद्यध्वे	म०
पद्ये	पद्यावहे	पद्यामहे	उ०

लोट्

पचताम्	पचेताम्	पचन्ताम्	प्र०
पचस्व	पचेथाम्	पचध्वम्	म०
पचै	पचावहै	पचामहै	उ०

लङ्

अपचत	अपचेताम्	अपचन्त	प्र०
अपचथाः	अपचेथाम्	अपचध्वम्	म०
अपचे	अपचावहि	अपचामहि	उ०

वि० लिङ्

पचेत	पचेयाताम्	पचेरन्	प्र०
पचेथाः	पचेयाथाम्	पचेध्वम्	म०
पचेय	पचेवहि	पचेमहि	उ०

आ० लिङ्

पक्षीष्टाः	पक्षीयास्ताम्	पक्षीरन्	प्र०
पक्षीष्ठाः	पक्षीयास्थाम्	पक्षीध्वम्	म०
पक्षीय	पक्षीवहि	पक्षीमहि	उ०

लुङ्

अपक्त	अपक्षाताम्	अपक्षत	प्र०
अपक्थाः	अपक्षाथाम्	अपक्षध्वम्	म०
अपक्षि	अपक्षवहि	अपक्षमहि	उ०

लङ्

अपद्यत	अपद्येताम्	अपद्यन्त	प्र०
अपद्यथाः	अपद्येथाम्	अपद्यध्वम्	म०
अपद्ये	अपद्यावहि	अपद्यामहि	उ०

(९) अस् भुवि (वर्तमान रहना) अक०, अनि०, पर०

लट्

अस्ति	स्तः	सन्ति	प्र०
असि	स्थः	स्थ	म०
अस्मि	स्वः	स्मः	उ०

लिट् (अस्तेभूः पा० सू०)

बभूव	बभूवतुः	बभूवुः	प्र०
बभूविथ	बभूवथुः	बभूव	म०
बभूव	बभूविव	बभूविम	उ०

लुट्

भविता	भवितारौ	भवितारः	प्र०
भवितासि	भवितास्थः	भवितास्थ	म०
भवितास्मि	भवितास्वः	भवितास्मः	उ०

लृट्

भविष्यति	भविष्यतः	भविष्यन्ति	प्र०
भविष्यसि	भविष्यथः	भविष्यथ	म०
भविष्यामि	भविष्यावः	भविष्यामः	उ०

लोट्

अस्तु-स्तात्	स्ताम्	सन्तु	प्र०
एधि-स्तात्	स्तम्	स्त	म०
असानि	असाव	असाम	उ०

लङ्

आसीत्	आस्ताम्	आसन्	प्र०
आसीः	आस्तम्	आस्त	म०
आसम्	आस्व	आस्म	उ०

वि० लिङ्

स्यात्	स्याताम्	स्युः	प्र०
स्याः	स्यातम्	स्यात	म०
स्याम्	स्याव	स्याम	उ०

आ० लिङ्

भूयात्	भूयास्ताम्	भूयासुः	प्र०
भूयाः	भूयास्तम्	भूयास्त	म०
भूयासम्	भूयास्व	भूयास्म	उ०

लुङ्

अभूत्	अभूताम्	अभूवन्	प्र०
अभूः	अभूतम्	अभूत	म०
अभूवम्	अभूव	अभूम	उ०

लृङ्

अभविष्यत्	अभविष्यताम्	अभविष्यन्	प्र०
अभविष्यः	अभविष्यतम्	अभविष्यत	म०
अभविष्यम्	अभविष्याव	अभविष्याम	उ०

(१०) कृ (डुकृञ्) करणे (करना) सक०, से०, उभ०

लट्

करोति	कुरुतः	कुर्वन्ति	प्र०
करोषि	कुरुथः	कुरुथ	म०
करोमि	कुर्वः	कुर्मः	उ०

लिट्

चकार	चक्रतुः	चक्रुः	प्र०
चकर्थ	चक्रथुः	चक्र	म०
चकार-चकर	चकृव	चकृम	उ०

लुट्

कर्ता	कर्तारौ	कर्तारः	प्र०
कर्तासि	कर्तास्थः	कर्तास्थ	म०
कर्तास्मि	कर्तास्वः	कर्तास्मः	उ०

लृट्

करिष्यति	करिष्यतः	करिष्यन्ति	प्र०
करिष्यसि	करिष्यथः	करिष्यथ	म०
करिष्यामि	करिष्यावः	करिष्यामः	उ०

लोट्

करोतु-कुरुतात्	कुरुताम्	कुर्वन्तु	प्र०
कुरु-कुरुतात्	कुरुतम्	कुरुत	म०
करवाणि	करवाव	करवाम	उ०

लृङ्

अकरोत्	अकुरुताम्	अकुर्वन्	प्र०
अकरोः	अकुरुतम्	अकुरुत	म०
अकरवम्	अकुर्व	अकुर्म	उ०

वि० लिङ्

कुर्यात्	कुर्याताम्	कुर्युः	प्र०
कुर्याः	कुर्यातम्	कुर्यात	म०
कुर्याम्	कुर्याव	कुर्याम	उ०

आ० लिङ्

क्रियात्	क्रियास्ताम्	क्रियासुः	प्र०
क्रियाः	क्रियास्तम्	क्रियास्त	म०
क्रियासम्	क्रियास्व	क्रियास्म	उ०

लुङ्

अकार्षीत्	अकार्षीम्	अकार्षुः	प्र०
अकार्षीः	अकार्षीम्	अकार्षुः	म०
अकार्षम्	अकार्ष्व	अकार्ष्म	उ०

लृङ्

अकरिष्यत्	अकरिष्यताम्	अकरिष्यन्	प्र०
अकरिष्यः	अकरिष्यन्	अकरिष्यत	म०
अकरिष्यम्	अकरिष्याव	अकरिष्याम	उ०

आत्मनेपदपक्षे—

लट्

कुरुते	कुर्वीते	कुर्वते	प्र०
कुरुषे	कुर्वीथे	कुरुध्वे	म०
कुर्वे	कुर्वहे	कुर्महे	उ०

लिट्

चक्रे	चक्राते	चक्रिरे	प्र०
चकृषे	चक्राथे	चकृध्वे	म०
चक्रे	चकृवहे	चकृमहे	उ०

लुट्

कर्ता	कर्तारौ	कर्तारः	प्र०
कर्तासे	कर्तासाथे	कर्ताध्वे	म०
कर्ताहे	कर्तास्वहे	कर्तास्महे	उ०

लृट्

करिष्यते	करिष्येते	करिष्यन्ते	प्र०
करिष्यसे	करिष्येथे	करिष्यध्वे	म०
करिष्ये	करिष्यावहे	करिष्यामहे	उ०

लोट्

कुरुताम्	कुर्वाताम्	कुर्वताम्	प्र०
कुरुष्व	कुर्वाथाम्	कुरुध्वम्	म०
करवै	करवावहै	करवामहै	उ०

लङ्

अकुरुत	अकुर्वाताम्	अकुर्वत	प्र०
अकुरुथाः	अकुर्वाथाम्	अकुरुध्वम्	म०
अकुर्वि	अकुर्वहि	अकुर्महि	उ०

वि० लिङ्

कुर्वीत	कुर्वीयाताम्	कुर्वीरन्	प्र०
कुर्वीथाः	कुर्वीयाथाम्	कुर्वीध्वम्	म०
कुर्वीय	कुर्वीवहि	कुर्वीमहि	उ०

आ० लिङ्

कृषीष्ट	कृषीयास्ताम्	कृषीरन्	प्र०
कृषीष्ठाः	कृषीयास्थाम्	कृषीध्वम्	म०
कृषीय	कृषीवहि	कृषीमहि	उ०

लुङ्

अकृत	अकृषाताम्	अकृषत	प्र०
अकृथाः	अकृषाथाम्	अकृषध्वम्	म०
अकृषि	अकृष्वहि	अकृषमहि	उ०

लृङ्

अकरिष्यत	अकरिष्येताम्	अकरिष्यन्त	प्र०
अकरिष्यथाः	अकरिष्येथाम्	अकरिष्यध्वम्	म०
अकरिष्ये	अकरिष्यावहि	अकरिष्यामहि	उ०

(११) दा (डुदाञ्) दाने (देना) सक०, अनि०, उभ०

लट्

ददाति	दत्तः	ददति	प्र०
ददासि	दत्थः	दत्थ	म०
ददामि	दद्वः	दद्वः	उ०

लिट्

ददौ	ददतुः	ददुः	प्र०
ददिथ-ददाथ	ददथुः	दद	म०
ददौ	ददिव	ददिम	उ०

लुट्

दाता	दातारौ	दातारः	प्र०
दातासि	दातास्थः	दातास्थ	म०
दातास्मि	दातास्वः	दातास्मः	उ०

लृट्

दास्यसि	दास्यतः	दास्यन्ति	प्र०
दास्यसि	दास्यथः	दास्यथ	म०
दास्यामि	दास्यावः	दास्यामः	उ०

लोट्

ददातु-दत्तात्	दत्ताम्	ददतु	प्र०
देहि-दत्तात्	दत्तम्	दत्त	म०
ददानि	ददाव	ददाम	उ०

लङ्

अददात्	अदत्ताम्	अददुः	प्र०
अददाः	अदत्तम्	अदत्त	म०
अददाम्	अदद्व	अदद्वा	उ०

वि० लिङ्

दद्यात्	दद्याताम्	दद्युः	प्र०
दद्याः	दद्यातम्	दद्यात	म०
दद्याम्	दद्याव	दद्याम	उ०

आ० लिङ्

देयात्	देयास्ताम्	देयासुः	प्र०
देयाः	देयास्तम्	देयास्त	म०
देयासम्	देयास्व	देयास्म	उ०

लुङ्

अदात्	अदाताम्	अदुः	प्र०
अदाः	अदातम्	अदात	म०
अदाम्	अदाव	अदाम	उ०

लृट्

अदास्यत्	अदास्यताम्	अदास्यन्	प्र०
अदास्यः	अदास्यतम्	अदास्यत	म०
अदास्यम्	अदास्याव	अदास्याम	उ०

आत्मनेपदपक्षे—

लट्

दत्ते	ददाते	ददते	प्र०
दत्से	ददाथे	ददध्वे	म०
ददे	दद्वहे	दद्वहे	उ०

लिट्

ददे	ददाते	ददिरे	प्र०
ददिषे	ददाथे	ददिष्वे	म०
ददे	ददिवहे	ददिमहे	उ०

लुट्

दाता	दातारौ	दातारः	प्र०
दातासे	दातासाथे	दाताध्वे	म०
दाताहे	दातास्वहे	दातास्महे	उ०

लृट्

दास्यते	दास्येते	दास्यन्ते	प्र०
दास्यसे	दास्येथे	दास्यध्वे	म०
दास्ये	दास्यावहे	दास्यामहे	उ०

लोट्

दत्ताम्	ददाताम्	ददताम्	प्र०
दत्स्व	ददाथाम्	ददध्वम्	म०
ददै	ददावहै	ददामहै	उ०

लङ्

अदत्त	अददाताम्	अददत्	प्र०
अदत्थाः	अददाथाम्	अददध्वम्	म०
अददि	अदद्वहि	अदद्महि	उ०

वि० लिङ्

ददीत	ददीयाताम्	ददीरन्	प्र०
ददीथाः	ददीयाथाम्	ददीध्वम्	म०
ददीय	ददीवहि	ददीमहि	उ०

आ० लिङ्

दासीष्ट	दासीयास्ताम्	दासीरन्	प्र०
दासीष्ठाः	दासीयास्थाम्	दासीध्वम्	म०
दासीय	दासीवहि	दासीमहि	उ०

लुङ्

अदित	अदिषाताम्	अदिषत्	प्र०
अदिधाः	अदिषाथाम्	अदिद्वम्	म०
अदिषि	अदिष्वहि	अदिष्महि	उ०

लृङ्

अदास्यत्	अदास्येताम्	अदास्यन्त	प्र०
अदास्यथाः	अदास्येथाम्	अदास्यध्वम्	म०
अदास्ये	अदास्यावहि	अदास्यामहि	उ०

